

základní vědecké disciplíny, které jsou prezentovány na konferenci, logicky patří filozofie, právo, psychologie, sociologie, ale také trošku netradičně religionistika a problematika využívání technologií ve veřejné správě (eGovernment).

Konference má vzhledem k šestileté tradici již ustálené schéma – páteční odpoledne je věnováno společně sekci přednášek osobností pozvaných z různých společenských vědních oborů (právo, psychologie a sociologie), v sobotu pak probíhají celý den paralelní workshopy zaměřené tematicky dle jednotlivých disciplín a témat (viz dále).

Páteční odpoledne letos zahajoval děkan Fakulty sociálních studií prof. Ladislav Rabušic, po něm vystoupil zástupce ministerstva spravedlnosti a úvodní přednášku pronesl hlavní organizátor konference dr. Polčák z Právnické fakulty Masarykovy univerzity. V rámci hlavního bloku přednášek byl mimo jiné představen World Internet Project. Jde o kvantitativní výzkum užívání Internetu koordinovaný celosvětově Center for the Digital Future, University of South California, Annenberg School, USA od roku 2000. V současnosti se projektu účastní 27 zemí celého světa. V letech 2005–2008 probíhal každý rok výzkum Word Internet Project i v České republice. Švédští koordinátoři projektu Findahl a Peter představili základní výsledky zaměřené na využívání Internetu ke stahování hudby a v kombinaci s výzkumem zaměřeným speciálně na toto téma ukázali, že stahování hudby a filmů neohrožuje tržby producentů těchto děl, protože ke stahování se uchylují lidé, kteří tato díla zároveň více nakupují.

Sobota byla věnována paralelním workshopům, kterých bylo letos rekordních dvánáct. V rámci práva proběhly workshopy „Cybercrime“, „Theory of Cyberlaw“, „Jurisdiction“, „Intellectual Property“ a „eGovernment“. Do psychologie spadaly workshopy „Risks, eHealth, Groups“, „Online Communities“, „Virtual and Real“ a „Youth

Online“. Filozofii a sociologii byl věnován workshop „Philosophy and Theoretical Sociology“, religionisté se pak věnovali workshopům „Religion Online a Islam in Cyberspace“. V rámci sekce Risks, eHealth a Groups vystoupili i dva zástupci grantového projektu MV ČR Problematika kybernetických hrozeb z hlediska bezpečnostních zájmů České republiky (VD20072010B01), Petr Soukup z Fakulty sociálních věd UK (titul prezentace: Czech, Internet and Security) a Jan Sládek z Filozofické fakulty UK (titul prezentace: Internet non-users).

Konference se účastnilo kolem 130 účastníků (z toho 80 aktivně vystupujících), převážně ze zahraničí (zejména z Evropy). Některé příspěvky jsou vydávány v recenzovaném časopise *Masaryk University Journal of Law and Technology*, některé texty z loňských ročníků konference jsou dostupné online.

Nutno dodat, že konference *Cyberspace* se stává jednou z nejvýraznějších akcí sui generis v Evropě. Nezbyvá než organizátorům popřát do dalšího ročníku ještě více účastníků a dobrých příspěvků.

Petr Soukup

Webové stránky:
<http://www.digitalcenter.org>
<http://mujlt.law.muni.cz/>

Konference a setkání *Gypsy Lore Society*
 Georgetown University, Washington, D.C.,
 28. 8.–30. 8. 2008

Jako již od roku 1979 pravidelně, i letos se konalo každoroční setkání a konference nejstarší (zal. 1888) vědecké ciganologické společnosti *Gypsy Lore Society*. Po loňském evropském setkání v Manchesteru byl v roce 2008 hostitelským městem americký Washington, D.C., kde setkání s konferencí proběhly v konferenčním centru Georgetown University.

Samotné konferenci předcházelo 28. 8. zasedání řídicího výboru *Gypsy Lore Socie-*

ty věnované především organizačnímu zázemí chodu společnosti a vydávání jejích periodik *Romani Studies* a *Newsletter of the Gypsy Lore Society*. Za zmínku jistě stojí, že po dlouholeté odluce má Česká republika v řídícím výboru znovu svého zástupce, jímž je Marek Jakoubek (který je tak po Jiřím Lípovi (1984–1986) a Evě Davidové (1996–2002) třetím Čechem v této funkci).

První konferenční den začal pod vedením Thomase Actona blokem *Cikánské sbírky, etnografie a etnohistorie*. V jeho rámci přednesla jako první svůj příspěvek se sebeobjasňujícím názvem „Gypsy Studies Materials in the John G. White Folklore Collection in the Cleveland Public Library“, Oksana Kraus z Oddělení zvláštních sbírek Veřejné knihovny v Clevelandu. Po ní následovala dvojice badatelek z University of Toledo Kelley Noe a Bonnie Noe, které se v prezentaci s názvem „Twisted Twigs: A Genealogical Survey of the Gypsy Families in Toledo, Ohio“ věnovaly rekapitulaci genealogického výzkumu cikánské populace Toleda, který provedly v uplynulých letech. Carlos Pardo-Figueroa Thays z Universidad Católica del Perú pak příspěvkem „Uncovering a Forgotten History: Gypsies in Peruvian Society“ účastníky seznámil s hlavními etapami historie přítomnosti Cikánů v Peru, jakož i s obtížemi, s nimiž se setkává při jejím studiu. Dalším řečníkem byla dlouholetá ústřední postava společnosti a její současný prezident Matt T. Salo, který přednesl rekapitulačně pojatý referát „Ethnohistory of Scottish Travelers in North America“, ve kterém představil výstupy svého výzkumu emigrace skotských Travellerů do USA a Kanady a jejich pobytu na daném území. Posledním přednášejícím prvního bloku byl pak Stanislas Renard ze Southern New Hampshire University, který ve své prezentaci „Explaining Romany Diffusion, Migration, Settlement and Congregational Patterns through the Use of Agent Based Modeling Tools“ představil počítačový model migrace sestavený na základě charakteristik migračních

vzorců cikánských/romských skupin, jež závěrečnou fází bylo ve všech provedených variantách finální usazení.

Odpolední blok prvního konferenčního dne s obecným předznamenáním *Cikánské identity a reprezentace Cikánů*, zahájil za předsednictví Cara De Silvy veterán ciganologických bádání Thomas A. Acton z University of Greenwich v Londýně, když se v referátu „The Origins of Gypsies/Roma/Travellers: Limitations of a Standpoint Theory Approach“ zabýval hypotézami o původu Cikánů ve vztahu k sociálním pozicím a zájmům jejich původců. Poté své místo za řečnickým pultíkem zaujala Marianne Zwicker z University of Edinburgh, která v příspěvku „Moving beyond Memories: Exploring Romani Writing in Austria and Gypsy/Traveller Writing in Scotland“ srovnávala literární produkci Cikánů/Romů v Rakousku a Skotsku. Následující referát „Representation, Sexuality, and Multiculturalism: ‘Gypsy Queen’ Esma Redzepova as Mediator and Collaborator“ zabývající se osobností romské vokalistky Esmy Redžepové, obohacený o ukázky jejích performancí, přednesla Carol Silverman z University of Oregon. Se závěry výzkumu formální a neformální etnické prezentace Romničelů, Ludarů a Romů pak referátem „A Strictly Moral Exhibition: Gypsy Ethnic Presentation in the United States, 1850–1930“ přítomné seznámila další z dlouholetých opor *Gypsy Lore Society*, Sheila Salo. Odpolední blok prvního dne poté vystoupením s názvem „The Cornerstone of Gypsy Culture – Language or Shared Values?“ analyzujícím pozici jazyka v rámci cikánské kultury uzavřel jediný český zástupce na letošní konferenci *Gypsy Lore Society* Marek Jakoubek ze Západočeské univerzity v Plzni.

Druhý a závěrečný den konference začal sekcí *Cikánská hudba a jazyk*, již předsedala Anita Volland. První přednášející v této sekci byla Abby Bardi z Prince George's Community Coll v Marylandu, která v příspěvku „The ‘Gypsy’ in Ameri-

can Popular Music“ podala přehled „cikánských“ tropů, které se v americké populární hudbě objevily od 50tých let minulého století. Druhým a posledním řečníkem z kontinentální Evropy byl Kai Åberg z Univerzity ve finském Joensuu, který v hudebními ukázkami doplněné prezentaci „Kaale Songs: The Singing Culture of the Finnish Gypsies“ představil výstupy vlastních sběrů a analýz písní finských Cikánů.

Druhou dopolední sekci byl blok *Cikánská ekonomika*, jemuž předsedal Marek Jakoubek. Jako první v jeho rámci vystoupila Margaret Greenfields z Buckinghamshire New University zabývající se v příspěvku „A Good Job for a Travelling Girl?: Gypsies, Travellers and 'Non-traditional' Employment Opportunities“ možnostmi a limity zaměstnatelnosti cikánských a travellerských dívek a žen. Prvním z konferenčních příspěvků prezentujících ciganologický výzkum prováděný na území Asie byl příspěvek „Flower Sellers in the Streets of Istanbul“ Gül Özatesler z Bosphorus University v Istanbulu, ve kterém tato mladá badatelka posluchačům představila cikánské prodavače květín v Istanbulu a jejich pozici v kontextu turecké ekonomiky. Druhou účastnicí s referátem čerpajícím z asijských výzkumů byla Zeynep Ceren Eren z Middle East Technical University v Ankaře, která se v referátu „The Analysis of Erosion: Occupational and Social Change and Continuity amongst the Romanlar and Domlar of Turkey“ zabývala dopadem sociálních a kulturních změn, k nimž dochází v Turecku, na místní skupiny Romů a Domů a především pak na jejich profesní identitu.

Závěr celé konference patřil za předsednictví nestora severoamerické ciganologie Williama G. Lockwooda tématu *Diskriminace a politická opatření*. První ze čtyř autorů, které v tomto bloku vystoupily, byla Maria Faraone z Oxford Brookes University, která se v přednášce s názvem „Deriving a Sense of Place for the Marginalized Roma

Traveler“ zabývala problematikou plánování a tvorby tábořišť pro Travellery a možnostmi, jak by nové realizační strategie mohly pozitivně ovlivňovat sociálně integrační potenciál těchto míst. Jako v rámci této sekce druhá v pořadí prezentovala Brigitte Grossman Cairus z York University v Torontu, která se v referátu „Dia Do Cigano: Immigration and Identity among the Gypsies of Southeastern Brazil, 1936–2007“ zaměřila na ambivalentní pozici Cikánů v Brazílii, kdy jsou tito na jedné straně objektem stálé diskriminace, ovšem na straně druhé jsou obklopeni auroou nezávislosti a mysticismu, pro které se stávají oblíbenými postavami brazilské literatury či mydlových oper. Kromě badatelské práce byla také na procikánském nadšenectví založena prezentace „Group Rights and Minority Rights: The Dale Farm Crisis“ Stacy J. Kosko z University of Maryland zabývající se událostmi okolo travellerského tábořiště Dale Farm v jihovýchodní Anglii; svým angažovaným laděním však tento příspěvek představoval v celém programu skutečnou výjimku. Závěrečný referát Orsolyi Botos „Training Opportunities for Hungarian Gypsies“, pak sestával především z deskriptce historie a aktivit maďarské (pro)romské instituce Romaversitas.

Po odeznění všech referátů a krátké pauze pak následovalo plenární zasedání *Gypsy Lore Society*, jehož se zúčastnili všichni přítomní členové společnosti, a kde byly diskutovány především otázky spojené s volbou zemí a měst pro realizaci budoucích setkání. Samotný závěr dne patřil tradičnímu banketu.

Třebaže mezi přítomnými z různých příčin chyběla některá ze zvukných jmen ciganologického diskurzu, udržela si konference (s uvedenou výjimkou) po celou dobu kvalitu, jíž by jí mohly jinými organizacemi pořádané podniky obdobného typu pouze závidět. Za touto skutečností pak nepochybně stojí fakt, že *Gypsy Lore Society* se prostřednictvím svého vedení programově drží pole vymezeného sociálními vě-

dami a vyhýbá se kontaminaci svých aktivit angažovaným (proromským) aktivizmem. Namísto budování romského národa či plytkého obviňování majoritních společností, které jsou obvyklými leitmotivy naprosté převahy konferenčních akcí věnovaných tzv. romské problematice, měla tak v průběhu celého washingtonského setkání *Gypsy Lore Society* hlavní slovo věda. Jak ovšem bývá pro americká setkání typické, charakterizovala i toto velice nízká účast evropských badatelů (o těch českých nemluvě). Je to škoda, třeba by si z letošní konference a setkání *Gypsy Lore Society* na Georgetown University vzali příklad pro své budoucí podniky.

Marek Jakoubek

Webové stránky:
www.gypsylloresociety.org

Zpráva z mezinárodní letní školy *New Risks and New Governance in Europe*
Utrecht, Nizozemí, 7.–18. 7. 2008

V následujících několika odstavcích bych se ráda podělila o své zkušenosti a zážitky z letní školy v nizozemském Utrechtu, které jsem se zúčastnila v červenci roku 2008. Domnívám se, že kvalita nabízených kurzů a hostujících přednášejících si zaslouží více než obvyklou zprávu ze služební cesty a snad někoho inspirují k participaci v příštím roce.

Desetidenní letní školy organizované týmem z Utrecht University pod záštitou *RECWOWE a ESPAnet* se účastnilo 18 doktorandů z předních evropských výzkumných ústavů a univerzit. Tematicky se letní škola zaměřila na aktuální a obsahově široké téma nových sociálních rizik. Hlavním cílem kurzu bylo pomoci zúčastněným mladým výzkumníkům s jejich probíhajícími či připravovanými projekty a zprostředkovat jim nejnovější výsledky práce významných sociologů. Každý student měl možnost seznámit kolegy a hostující profesory se svým projektem, poukázat na pří-

padné problémy s řešením a vyslechnout si jejich názor jak na obsahovou, tak na metodologickou stránku představené práce. Kromě diskuse nad disertačními projekty nabídla letní škola také přednášky a praktické semináře vedené nizozemskými i zahraničními vědci různých sociologických zaměření a exkurzi do předního nizozemského výzkumného institutu. Účast na kurzu byla oceněna získáním 3 ETSC kreditů.

Každodenní program se skládal ze tří bloků. Dopolední náplní byly výše zmíněné přednášky vedené významnými sociology a ekonomy z Evropy i zámoří. Mezi jinými lze uvést Jacoba Hackera z Yale University, Giuliana Bonoliiho z institutu IDHEAP v Laussane a Chiaru Saraceno z University of Turin. Prof. Hacker, který je v poradním týmu prezidenta USA Baracka Obamy expertem na sociální otázky, hovořil převážně o stavu a plánovaných změnách zdravotního a sociálního systému ve Spojených státech. Zastřešujícím tématem jeho přednášek byla eliminace ekonomických a sociálních rizik, kterým nyní občané USA čelí, pomocí opatření sociální politiky. Guiliano Bonoli se ve svém příspěvku zaměřil na rozdíly v adaptaci sociálních politik západoevropských států na nová sociální rizika. Odlišnosti v úspěšnosti různých sociálních států vysvětloval především časováním přijatých změn a hodnotami a rozložením politického spektra v zemi. Ústředním tématem výzkumu Chiaru Saraceno je rodina, a její přednáška se proto soustředila na vztah mezi rodinnou politikou a novými sociálními riziky vyplývajícími ze stárnutí populace, změn na trhu práce (flexicurity), nárůstu nesezdaných soužití, rozvodovosti a nového rozdělení rolí v rodině.

Odpoledne byla věnována zčásti vypravování a prezentaci seminárních úkolů zadaných přednášejícími a zčásti prezentacím článků a zpráv z výzkumů všech účastníků se doktorandů. Každý výzkumník tak měl nejen jedinečnou možnost zkon-